

Стратегічними завданнями фармацевтичної галузі є забезпечення населення якісними та доступними за ціною лікарськими засобами і виробами медичного призначення. Ці завдання можуть бути розв'язані шляхом інноваційного розвитку фармацевтичних підприємств, інтенсифікації науково-дослідних робіт, що дозволить ефективно протидіяти конкурентному середовищу і поступово розширювати частку українського ринку фармацевтичних препаратів, що належить вітчизняним виробникам.

Список літератури

1. Андрощук Г.О. Визнання «вічнозеленого» патенту недійсним: досвід Індії для України. [Електронний ресурс] / Андрощук Г.О. // Юридична Газета — 16 січня 2015. — Режим доступу до док.: <http://yur-gazeta.com/publications/practice/zahist-intelektualnoyi-vlasnosti-avtorske-pravo/viznannya-vichnozelenogo-patentu-nediysnim-dosvid-indiyi-dlya-ukrayini.html>. — Назва з екрану.

Кузьменко В.П.

Національний університет «Києво-Могилянська Академія»,
к.е.н., доц., доцент кафедри економічної теорії, голов. наук.
співробітник НДЕІ Мінекономрозвитку та торгівлі України

РЕГІОНАЛЬНА ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА В КОНТЕКСТІ СВІТОВОЇ КРИЗИ

Ще наприкінці XIX століття, в 1894 р. видатним українським економістом Михайлом Туган-Барановським [1] вперше у світі було створено теорію періодичності промислових криз, на основі аналізу динаміки ділових циклів після Промислової революції в Англії, що була тоді лідером розвитку світової економіки. Ним, по суті, вже тоді були розкриті перші напрями шляхів і механізмів подолання системної кризи за рахунок ефективної соціально-економічної та інвестиційно-інноваційної політик.

Теорія криз Туган-Барановського пояснює, чому існують окремі періоди, протягом яких спочатку нагромаджуються величезні маси позичкового капіталу, що не знаходять собі застосування, а потім відбувається шалене їх інвестування на інноваційній основі. Це багато в чому призвело до виникнення інноваційної концепції прискореного розвитку Шумпетера, що завершив формування цілісної інноваційної теорії економічного розвитку.

В сучасному розумінні поняття «інновація» було введено в науковий обіг вперше в 1911 р. у Чернівцях, що належали Австро-Угорській імперії, саме Йозефом Шумпетером [2] – видатним вченим XX століття, представником австрійської економічної школи, що у 30-ті роки емігрував до США, де помер у 1950 р. З інновацією він пов'язував виникнення нових комбінацій ресурсів і ринків, нових способів управління й організації виробництва, що разом є чинниками НТП та виводять країни на принципово новий рівень розвитку.

Безпосередній учень Туган-Барановського - видатний російський економіст Микола Кондратьєв [3] вже у 1922 р. на основі аналізу соціально-економічної динаміки розвитку чотирьох найрозвинутіших країн світу майже за півтора століття відкрив три «довгі хвилі» - К-хвилі світової економіки тривалістю близько 60 років кожна і вказав у прогнозі, зробленому на їх основі, на закінчення третьої К-хвилі кризовими 30-ми роками XX ст. та можливе завершення світової кризи на початку - середині 40-х років великою війною. Це й відбулось у світовій економіці в часи Великої депресії і навіть політиці, враховуючи другу емпіричну правильність кондратьєвської теорії, котра стверджувала підвищення частоти соціальних катаклізмів і війн на підйомі чергової К-хвилі, з чого, власне, і випливала велика ймовірність нової світової війни на початку наступної четвертої К-хвилі. Після закінчення другої світової війни розпочався економічний бум світової економіки тривалістю якраз у підвищувальну складову четвертої К-хвилі з періодом 1946-1975 рр., що було названо

Славним тридцятиріччям, у якому великий вплив мала кейнсіанська політика, сформована новою галуззю економічної науки - макроекономікою.

Модель Кондратьєва була чи не єдиною в світі, котра дозволила майже за десятиліття передбачити Велику депресію 1929-1939 рр., а після неї й можливість початку другої світової війни, що спричинилась як наслідок накопичених у кризу протиріч. Більше того, прогнозна стабільність тривалості “К-хвиль” підтверджується й черговою Великою депресією - сучасною світовою загальноекономічною кризою, котра у відповідності до теорії періодичності економічних криз Туган-Барановського почалась з фінансових криз 90-х років ХХ ст. у країнах Латинської Америки, Південно-Східної Азії та в нових державах пострадянського простору, так званих країнах СНД, у тому числі - в Україні.

Під впливом глобальної фінансово-економічної кризи світова економіка впала за 2009 рік більш ніж на 2%, американська – на 3%, європейська – на 4%, японська – на 5%. ВВП України знизився у 2009 р. на 15%, а потім після 2-х років незначного зростання і 2-х років стагнації з початком війни з РФ у 2014-2016 рр. національна економіка опинилась у черговій Великій депресії, що супроводжується гібридною війною. Таким чином, сьогодні для України знову підтвердились закономірності, відкриті кондратьєвською моделлю.

Слід підкреслити, що особливе місце у світовій економічній теорії зайняла розробка Й. Шумпетером саме поняття нововведення чи точніше інновації. Останній термін став загальноприйнятою категорією у світовій науковій літературі. Інновації за Й. Шумпетером — це не просто нововведення, а нові виробничі функції, які перед Великою депресією в США шляхом застосування економетричних методів вперше розраховували американські вчені Кобб і Дуглас, від яких вони й отримали назву виробничих функцій Кобба-Дугласа. Принципові ж зміни технологій виробництва, тобто НТП, в них вперше врахував голландський економетрик Ян Тінберген, який у 1969 році став першим у світі лауреатом Нобелівської премії з економічних наук. Таким чином, інновація забезпечує підприємцям стрибок від старої виробничої функції до нової. Саме підприємці є носіями інноваційних ідей, що вимусило в економічній теорії поряд з трьома класичними факторами виробництва, за Жаном-Батістом Сеем, – працею, капіталом і землею – ввести у науковий обіг четвертий специфічний фактор виробництва – підприємницький хист.

Сучасну динаміку світової та національних економік багато в чому визначають сьогодні наслідки глобальної фінансово-економічної кризи 2008-2016 рр., що перманентно продовжується, та здатність учасників світового господарства адаптуватись до нових реалій. Причому дуже важливим для будь-якої країни сьогодні є створення Національної інноваційної системи (НІС), можливості формування якої в Україні були нами викладені ще до світової кризи - 9 років тому в монографії [4]. Але для такої великої країни як наша не менш важливим є створення й регіональних інноваційних систем (РІСів). Таким чином, складовими національної інноваційної системи є регіональні інноваційні системи (РІСи). Причому РІС розглядається як органічна частина економічного середовища регіону країни, для якої характерні певні ознаки, риси, умови функціонування, використання людського капіталу і нових знань з метою підвищення конкурентоспроможності кожного регіону держави і затвердження його самодостатності в умовах нової економіки.

Регіональна інноваційна політика в Україні й досі залишається на початковому етапі розвитку, хоча урядом та територіальними органами влади було докладено певних зусиль для визначення конкретних цілей та започаткування деяких проектів, переважно для розвитку інноваційної інфраструктури. Загальна регіональна інноваційна політика в Україні залишається залежною, а в більшості випадків навіть побічною політикою від промислової, освітньої або ж політики залучення прямих іноземних інвестицій (ПІІ). В той же час перша спроба її активізації була зроблена у Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2015 р. (ДСРР-2015) [5]. Світова фінансово-економічна криза боляче вразила не тільки економіку України в цілому, але й господарства її регіонів, що не дало можливості реалізувати стратегію і спонукало державу до розробки вже ДСРР-2020, щодо якої є певні сподівання на посилення регіональної інноваційної політики в Україні.

Література

1. *Туган-Барановский М.И.* Промышленные кризисы. Очерк из социальной истории Англии. – 2-е совершенно переработанное издание. – К.: Наук. думка, 2004. – 368 с.
2. *Шумпетер Й.* Теорія економічного розвитку: Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотків та економічного циклу. – К.: ВД «КМА», 2011. – 242 с.
3. *Кондратьев Н. Д.* Мировое хозяйство и его конъюнктуры во время и после войны. / Н. Д. Кондратьев // Кондратьев Н. Д. Большие циклы конъюнктуры и теория предвидения. Избранные труды. – М.: Экономика, 2002. – 767 с.
4. *Макаренко І.П., Копка П.М., Рогожин О.Г., Кузьменко В.П.* Національна інноваційна система України: проблеми і принципи побудови // За наук. ред. І.П. Макаренка. – К.: Інститут проблем національної безпеки, 2007. – 520 с.
5. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2015 року. - [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.zoda.gov.ua/article/1670/derzhavna-strategiya-regionalnogo-rozvitku-na-period-do-2015-roku.html>

Мірошниченко В.В.

Національний університет «Києво-Могилянська академія»,
к.е.н., доц., доцент кафедри економічної теорії

РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ ЗА УМОВ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА ВІЙСЬКОВО-ПОЛІТИЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Постановка проблеми. За сучасних умов суспільно-економічний розвиток відзначається кризовими явищами. Ситуація в Україні, крім того, у зв'язку із агресивними діями на південному сході північного сусіда, відзначається військово-політичною нестабільністю. Тому обґрунтування, за таких умов, напрямів регіонального суспільного розвитку України набуває актуального значення.

Особливостями сучасного стану економічного розвитку України в цілому та окремих її регіонів є недостатнє використання: вигідного геополітичного положення країни, а також наукового і технологічного потенціалів окремих галузей промисловості, значних природних можливостей агропромислового виробництва.

Концептуальні пропозиції. Існуюча криза зводить проблему безпеки України до необхідності переходу до ринкових відносин на основі максимального збереження ресурсної бази, а також існування держави як суверенного суб'єкта світового господарства в процесі його глобалізації. Вихід економіки України із системної кризи означає перехід до такого відтворення інструментів економічної безпеки, яке б створило рівновагу їх впливу та унеможливило реалізацію існуючих викликів. Значною мірою взаємозв'язок між ризиками та загрозами і формуванням необхідних для їх нейтралізації інструментів економічної безпеки визначається характером існуючих відносин між владою та власністю.

Загалом на прикладі нашої держави можна з'ясувати основні загрози економічній безпеці у процесі посилення інтеграційних зв'язків у межах світового господарства. Аналіз наслідків від інтеграційних процесів ґрунтовно висвітлений у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі. Загрози виникають у таких сферах, як реальний сектор економіки (спад виробництва та втрата певної частки ринків, зниження темпів розвитку та ліквідація окремих виробництв АПК в умовах жорсткої конкуренції на світовому ринку сільськогосподарської продукції); а також нестабільності фінансово-кредитної та валютної систем, зокрема зростання державного та корпоративного боргу, значний вплив іноземної валюти, втрата незалежності при здійсненні грошово-кредитної та фінансової політики, зростання обсягів «відмивання» коштів через офшорні зони. В науково-технічній галузі спостерігається «відтік мізків» та загроза науково-технологічній безпеці, використанням за умов недостатнього